

reliqua (sc. absolutionem a censuris incestus, modo opus sit,—congruam pœnitentiam salutarem—eleemosynam congruam: cfr. Art. 7 et paragr. final. *Voluit*) in executione sanationis teneri hanc partem in foro conscientie certiorare de convalidatione matrimonii et legitimitate prolis.

ARTICULUS VII.

“ABSOLVENDI CONTRAHENTES IN OMNIBUS ET SINGULIS CASIBUS SUPRA EXPOSITIS, DUMMODO OPUS SIT, AB INCESTUS REATIBUS ET CENSURIS, IMPOSITA PRO MODO CULPARUM CONGRUA PœNITENTIA SALUTARI, PROLEMQUE SUSCEPTAM AC SUSCIPENDAM LEGITIMAM DECLARANDI.”

226.—Explicatio.

Dicitur: I. *dummodo opus sit, ab incestus etc.* Incestus hic intelligitur in sensu stricto, in quo est “copula carnalis inter personas consanguineas vel affines in eo gradu, in quo vi juris divini vel humani non valent inter se Matrimonium contrahere.”¹ Incestus proprie dictus inter cognatos legales aut spirituales non existit.² Unde pro his opus non est absolutione, sicuti nec datur, si agitur de matrimonio inter consanguineos vel affines bona fide contracto, i. e. cum ignorantia impedimenti ac præmissis aut dispensatis bannis, servataque forma Tridentini. Danda tamen esset absolutio, si bona fides postea cessasset et conjuges nihilominus a copula non abstinuissent. (Cfr. supra n. 222, iii.)

227.—II. *Imposita pro modo culparum congrua pœnitentia salutari.* Quid sit pœnitentia *pro modo culparum congrua* seu *culpae proportionata*: quid item *salutaris*, ex Theol. mor. notum est. Pœnitentia intelligitur pœnitentia injungenda præter pœnitentiam sacramentalem. Pœnitentia, de qua hic sermo est, non imponitur, si non adfuit culpa formalis. Unde cum incestus post 25 Junii 1885 mentio non amplius facienda sit, nisi forsan ratione legitimationis prolis, pœnitentia prius ob incestum imponenda jam non urget nisi raro. Vide dicta n. 75. Occasione dispensationis pro foro externo olim a S. Sede

¹ Reiffenst. lib. v. tit. 16, n. 64.² Ib. n. 67.

publica pœnitentia injungi jubebatur: hodie vero pro plerisque regionibus non præscribitur, sed relinquitur judicio delegati.¹ In facultate, de qua agitur, adjectivum *publica* non additur voci *pœnitentia*. Pœnitentia imponenda est in ea Rescripti parte, quæ præcedit actum dispensationis. Dum publicum est delictum, expedit maxime, ut publice constet de resipiscentia et scandalum reparetur, e. g. accedendo ad Sacramenta.²

228.—III. *Prolemque susceptam ac suscipendam legitimam declarandi.* Vide dicta n. 119. Quoad *suscipiendam* cfr. n. 7. Si Episcopus (vel Subdelegatus) solam prolem *susceptam* legitimasset, nihil foret supplendum, quum proles, ex matrimonio post sublatum impedimentum contracto *gignenda*, hoc ipso sit legitima. Nihilominus voces: *ac suscipendam*, ab Episcopo et Subdelegatis propter conformitatem cum indulto adhibendæ sunt.³

ARTICULUS VIII.

“SUBDELEGANDI PRÆSENTES FACULTATES SUO VICARIO GENERALI, QUOTIES ABSIT A RESIDENTIA VEL LEGITIME SIT IMPEDITUS, ATQUE DUOBUS VEL TRIBUS PRESBYTERIS SIBI BENEVISIS IN LOCIS REMOTIORIBUS PROPRIÆ DIOECESIS, PRO ALIQUO TAMEN NUMERO CASUUM URGENTIORUM, IN QUIBUS RECURSUS AD IPSUM HABERI NON POSSIT.”

229.—Explicatio.

Exprimuntur hic personæ, quibus exclusive subdelegare valet Episcopus hujus Formulæ facultates, scil. I. *Suo Vicario generali*—in spiritualibus seu etiam Officiali, si est Vicarius generalis in Matrimonialibus, uti hoc patet ex Rescr. S. Pœn. 17 Jun. 1852 ap. Feije ed. 4, n. 633, c.—Vice-officialis subdelegari nequit, nisi absente vel impedito Officiali in totum hujus munus ab Eppo suffectus fuerit. Feije ib.

Porro dicitur: a. *Vicario*, non, (ut in editione ante 1894) *Vicariis*. Unde quæritur: An, si Episcopus *plures* habet Vicarios generales, ab eo etiam nunc omnes possint subdelegari? Salvo meliori affirmandum esse puto. Nam, cum in jure

¹ Feije, n. 742 (743).² Ib.³ Ib. n. 740 (741) initio.

semper nominetur Vicarius generalis (in singulari), numquam Vicarii generales, idque nihil obstat pluralitati Vicariorum generalium (cfr. De Angelis: Tom. i. Pars ii. pag. 64), nec impedire videtur, quominus Episcopus omnes, quotquot habet, Vicarios generales in hoc casu subdeleget, aut una cum Vicario generali simul eum (e. gr. Cancellarium) quem constituit Vicarium generalem in matrimonialibus, ut supra. Consentit Rosset n. 2502. Subdelegatio fieri debet expresse; præsumpta non sufficit. Fieri etiam potest semel pro semper (cfr. n. 40). Vicarius subdelegatus amplius subdelegare nequit, sed exequi debet per seipsum.

Dicitur: **b.** *Quoties absit a residentia vel legitime sit impeditus. Residentia* intelligitur in sensu stricto i. e. ecclesia cathedralis et palatium episcopale apud eam. (Cfr. Ferraris v. *Residentia* n. 11-29; S. Alph. iv. n. 119 seq.; Lucidi cap. 2, n. 6 seq.)—Ex quo jam liquet, facultatem subdelegandi in hac editione longe extensiolem esse, ea, quæ ante annum 1894 concessa fuit, ubi simpliciter dicebatur: “*quoties ultra diem a propria residentia abesse debeat.*”

230.—II. *Atque duobus vel tribus presbyteris sibi benevisis.*

Alii proinde quam hic recensiti Sacerdotes subdelegari valide non possunt, ut dispensent, sed tantum ut de precum veritate inquirant (casu, quo hæc inquisitio non facta sit ante dispensationis petitionem), ac datam dispensationem partibus intiment. Jam vero hisce tribus sacerdotibus subdelegatio fieri nequit nisi sub sequentibus conditionibus: **a.** ut ipsi in locis *remotioribus* diocesis existant vel operentur.—Locis *remotioribus*: scil. a residentia Episcopi.

Locus remotus, juxta glossam in cap. *Nonnulli* de Rescriptis 28, (i. 3) ad v. *remotos* et arg. ejusdem, ille est qui ab alio distat ultra duas dietas. Dieta seu iter diei æquiparatur 20 milliariis romanis, quæ parum differunt a nostris, (n. 135, nota 2); 3 milliaria = 1 leuca seu bona hora (n. 185, sub **d.**). Itaque locus remotior ab Episcopi residentia certe ille est, qui notabiliter ultra duas dietas (= 40 milliaria = 13 horas) ab ea distat. Hæc interpretatio consonat cum Responso S. C. de Prop. Fide 4 Sept. 1858 (ap. Feije ed. 4, n. 617), in quo Episcopo cuidam indultum fuit, ut easdem facultates, quæ in hac

Formula continentur, Vicariis generalibus communicare possit cum facultate subdelegandi per eos alios sacerdotes . . . ea tamen lege, ut facultate subdelegandi non utantur *intra peripheriam viginti leucarum* a Residentia Episcopali.

231.—**b.** Ut sub-delegatio fiat *pro numero casuum*, ita ut non sufficiat dicere: “concedo omnes facultates, quibus gaudeo,” sed exprimens sit certus numerus.

c. Ute fiat *pro numero casuum urgentiorum*;—casuum ergo, in quibus ad grave damnum vel scandalum vitandum dispensatio omnino necessaria est, prout e. gr. in casu, quo timor est ne partes, nisi dispensentur, coram magistratu civili vel præcone contrahant.—Demum

d. Ut etiam in hisce casibus urgentioribus facultas dispensandi non subdelegetur, *nisi* in eis *recursus ad ipsum* (Episcopum subdelegantem) *haberi non possit* seu nisi moralis impossibilitas existat recurrendi ad Ordinarium. Hæc autem impossibilitas ob postarum commoditatem et viæ ferreæ communicationem hodie multo rarius occurrit, quam tempore elapso.—Cæterum conditiones enumeratas verificandas quoque esse, si juxta quorundam opinionem facultates, de quibus agitur, decanis ruralibus subdelegantur, cuique patet.

Demum notandum, subdelegationem sive Vicario Generali sive Sacerdotibus in locis remotioribus factam cessare morte aut remotione Episcopi subdelegantis (n. 30).

232.—*Quæres*, an Episcopus Sacerdotibus pro tempore, quo Missionis exercitia parochiæ alicui tradunt in Diocesis partibus, sensu supra explicato remotioribus, certum numerum casuum urgentiorum, in quibus *recursus ad ipsum haberi non possit*, vi hujus Art. concedere valeat? Sunt qui negant. Opinantur enim, verbis: *presbyteris . . . in locis remotioribus propria diocesis*, indicari Sacerdotes incolentes et fixum domicilium habentes in locis remotioribus Diocesis, qui propterea pro locis illis constitui possunt ab Episcopis tanquam totidem Vicarii ad dispensationes matrimoniales concedendas in casibus, in quibus propter rei urgentiam et locorum distantiam vel viarum difficultatem Ordinarium fideles adire minime possunt.—Verumtamen, licet facile concedam, usum modo descriptum circumstantiis ordinariis omnino convenire, clausulam minime

omnibus in adjunctis ad hunc usum restringendam esse puto. Potius, cum verba valeant, quantum sonant, omne quod in ea expresse non est restrictum, et quod verba admittunt, concessum esse, firmiter teneo. Unde quia quod presbyteros in dicta clausula attinet, nihil determinatur quoad eorum in loco subdelegationis incolatum et domicilium, jure merito talis determinatio rejicitur, eo magis, quia ista admissa plura in multis Diocesisibus loca, eaque sensu supra n. 230 exposito apprime remota, hujus facultatis favore, quo quandoque maxime indigent, carere deberent. Nam loca ejusmodi sæpe non habent Sacerdotem in iis residentem, et spiritualis eorum cura ab Episcopis committi solet vicinioris cujusdam parochiæ Rectori, qui ea certis vel incertis temporibus per se vel per cooperatorem suum visitat. Quare omnino tenendum est, quod n. 29 et 48 habetur, et subdelegare poterit Episcopus has facultates alicui ex Missionariis prout in quæsito est, modo eas non jam tribus Presbyteris subdelegaverit, vel si hoc fecerit, modo subdelegationem ab eis retraxerit.

PARAGRAPHUS FINALIS FORMULÆ.

“VOLUIT AUTEM SANCTITAS SUA ET OMNINO PRÆCEPIT, UT PRÆDICTUS EPISCOPUS SUPERIORIBUS FACULTATIBUS JUSTIS DUMTAXAT GRAVIBUSQUE ACCEDENTIBUS CAUSIS ET GRATIS UTATUR, INJUNCTA TAMEN ALIQUA CONGRUA ELEEMOSYNA, IN PIUM OPUS ARBITRIO IPSIUS EPISCOPI EROGANDA, ATQUE UT, ELAPSO DECENNIO (*in rec. ed.* QUINQUENNIO) DE SINGULIS DISPENSATIONIBUS CONCESSIS CERTIORARE DEBEAT APOSTOLICAM SEDEM.”

233.—Explicatio.

Dicitur: I. *Justis dumtaxat gravibusque accidentibus causis.* Quare, *per se loquendo*, non sufficit desiderium nupturientium matrimonii inter se ineundi. Dico: *per se loquendo*; nam aliquando, ac, proh dolor! sæpe sæpius, desiderium illud, seu vesanus, quo partes erga se invicem ardent, amor ejusmodi est, ut ex denegata dispensatione mala gravia sint timenda, puta concubinitus, celebratio matrimonii coram præcone, etc.: quo casu causa gravis, quæ per se non adest, per accidens adesse potest. Cfr. n. 219.

234.—II. *Gratis utatur.* Vide dicta n. 172.

235.—III. *Injuncta tamen aliqua congrua eleemosyna etc.* De hac injunctioe confer n. 76.—Eleemosyna hæc non videtur habere rationem pœnitentiæ neque igitur culpam supponere, sed reparationem quamdam constituere pro vulnere disciplinæ ecclesiasticæ per dispensationem in lege tam gravi, uti in numeris præcedentibus occurrit, inflictio.—*Congrua* sit oportet. Unde pro gravitate casus et opulentia partium vel (in Art. 3, 4 et 5) partis catholicæ dimetienda est, seu, prout monet *C. Pl. Balt. II.* (verbis S. Sedis?) n. 386 in nota: “Eleemosynæ nomine intelligi non potest *fixa* quædam summa *a quovis* eroganda, sed ea, quam quisque ratione habita suarum facultatum, commode dare potest.” Hoc quidem directe ad facultates Formulæ E refertur, at de hujus quoque Formulæ facultatibus tenendum est; eadem enim sunt verba, eadem ratio est.—Neque hoc officit, quominus aliquid de regula solvendum statuatur, modo hæc non ita firma sit, ut a quovis pariformiter observari debeat. In dispensationibus ab impedimentis cultus disparitatis et mixtæ religionis apud nos regulariter §5—tanquam eleemosyna solvenda sunt a parte catholica.—*In pium opus*,—ergo non quæcumque eleemosyna sufficit, sed ea tantum, quæ erogatur ad aliquod ex iis “quæ ad Dei cultum aut animarum salutem seu pauperes sustentandos instituta sunt” (cfr. *Conc. Trid.* Sess. xxii. cap. 8) prout præsertim est Seminarium Clericorum etc.—*Arbitrio Episcopi eroganda*—ergo non arbitrio partium vel partis aut Parochi.

IV. *Atque ut, elapso decennio (quinquennio) de singulis dispensationibus concessis certiorare debeat Apostolicam Sedem*, ut pateat, quibus ex his facultatibus pro sua speciatim Diocesi indigeat.

NOTA. a. Si excipias facultates Art. 3, 4, 5, non opus est ut dispensandus sit in Diocesi eo momento, quo dispensatur. Imo in his Statibus neque quoad præfatos Articulos amplius exceptio facienda est. (Cfr. n. 52 ad b.)—b. Administratores Diocesium hac Formula non gaudent nisi in Provincia Baltimorensi et Philadelphensi (n. 171).

FORMULA E.

Prænotatio. Formula hæc inscribitur :

Extr. E.

Ex audientia Sanctissimi habita die . . . Sanctissimus Dominus Noster . . . Divina Providentia Papa . . . referente subscripto S. C. de Propaganda Fide . . . attentis peculiaribus circumstantiis animum suum moventibus, et spiritualibus necessitatibus animarum Christi fidelium in dissitis regionibus prospicere cupiens R. P. D. . . facultatem benigne concessit ad quinquennium etc. ut infra.—*Subscriptio ut in Formulis præcedentibus.*

“DISPENSANDI IN UTROQUE FORO CUM CATHOLICIS, EJUS JURISDICTIONI SUBJECTIS, IN MATRIMONIIS SIVE CONTRACTIS SIVE CONTRAHENDIS, SUPER SEQUENTIBUS IMPEDIMENTIS.”

236.—Explicatio.

Dicitur: I. *In utroque foro*: in interno scil., si impedimentum est occultum; in externo, si est publicum. Publicum autem, si agitur de matrimonio *contrahendo*, est omne impedimentum, quod sui natura tale est, ut consanguinitas etc., sive ratione notitiæ aliorum publicum sit sive non. Si de matrimonio *contracto* agitur, publicum est illud tantum, quod ratione notitiæ aliorum non est occultum, aut tali quidem modo pro nunc occultum, sed tamen divulgationis periculo expositum. Ita Konings. Vide n. 22.—Eadem *in utroque foro* dispensandi facultates, ac in Formula præsentis, inveniuntur in Formulæ secundæ extraordinariæ Sinarum Art. iv.—vii. Cfr. *Coll. Miss.* n. 33.—Corre p. 393, facultates has in utroque foro validas ita intelligit ac si adhiberi possint modo pro foro externo modo pro foro interno, prout subjecta materia id requirit (cfr. supra n. 20, ad b.), et innixus Articulo xxiv. ejusdem Formulæ, ubi Vicario Ap. conceditur facultas communicandi suis Missionariis omnes facultates tum ordinarias tum extraordinarias sibi ipsi concessas, tenet, Vicarium Apost. tum prædictas facultates tum illas Formulæ I., quæ eadem est ac nostra, Missionariis communicare posse pro foro conscientiæ

tantum; quocum consentit Vicarius Ap. Geraldus Bray, supra n. 22, citatus.—Quidquid sentiendum sit de hoc, id solum addo, plura existere indulta S. Sedis, in quibus Missionariis conceditur, ut “in omnibus consanguinitatis et affinitatis gradibus jure divino non prohibitis, excepto primo gradu, dispensent in matrimoniis contractis et contrahendis, et quidem in partibus, ubi locorum Ordinarii de facili adiri possunt, in foro conscientiæ tantum.” Hoc concessit Urbanus VIII. 17 Sept. 1629 et Inoc. X. 1 Mart. 1649 Jesuitis in Oriente, in Brasilia, Peru etc. pro Neophytis. (Cfr. De Martinis: *Jur. Pont.* vol. i. p. 115 et 276). Idem fere concessit Pius VI. 24 Mart. 1777 Carmelitis in insulis Americanis (De Martinis, vol. iv. p. 223.) Ex quo sequitur, interpretationem a Corre et Bray adoptatam omnino insolitam non esse.

Ut demum omnibus, quæ supra n. 22, de quæstione indicata dicta et hic addita sunt, uno obtutu consideratis, quid sentiam, pronuntiem, salvo meliori opinor, non omni probabilitate destitutam esse sententiam, quæ tenet facultates matrimoniales Form. I. et Form. E., quamvis pro objecto habeant impedimenta natura sua publica, si sunt per accidens occulta, et sine magno incommodo publicari nequeunt, præsertim si agitur de illegitimis natalibus, adhiberi posse pro foro conscientiæ tantum in matrimoniis contrahendis tum præcipue in matrimoniis contractis. Attamen nisi casus urgeat, consultius recurritur ad S. Pœnitentiariam.

237.—II. *Cum Catholicis*, i. e., utraque pars debet esse catholica, nisi tamen agatur de matrimonio mixto jam contracto, vel etiam de contrahendo, supposito tamen, in *posteriori* casu, indulto Pontificio dispensandi in impedimentis cumulatis. (Cfr. n. 222, ii.)

ARTICULUS I.

“SUPER IMPEDIMENTO PRIMI GRADUS AFFINITATIS IN LINEA COLLATERALI EX COPULA LICITA PROVENIENTIS (PRO DECEM CASIBUS.)”¹

238.—Explicatio.

Dicitur: I. *Super impedimento primi gradus affinitatis in linea collaterali ex copula licita provenientis*: i. e., exinde pro-

¹ Verba in parenthesi omisa sunt in ed. recenti.

venientis, quod Oratrix fuerit juncta matrimonio cum defuncto Oratoris germano fratre *aut*: quod Orator fuerit junctus cum defuncta Oratricis sorore germana [*sister- or brother-in-law*].

239.—II. *Pro decem casibus.* Quomodo hæc verba, in prioribus editionibus apposita, intelligenda sint, perspicies coll. n. 39 et 40. — Specimen concessionis hujus facultatis, prout alibi obtinetur, juxta formulam ex S. C. de Prop. Fide mihi communicatam, hujus tenoris est:

“Ex Audientia habita die . . . 189 . . .

Sanctissimus D. N. . . . Divina Providentia PP. . . . referente me infrascripto S. Congregationis de Propaganda Fide Secretario . . . facultatem benigne concessit dispensandi in utroque foro pro . . . casibus dumtaxat cum catholicis ejus jurisdictioni subjectis super impedimento primi gradus affinitatis in linea collateralis ex copula licita provenientis, in matrimoniis tam contractis quam contrahendis, prolemque susceptam et suscipiendam legitimam declarandi; dummodo tamen tempus ad S. Sedem recurrenti non suppetat, et gravissimæ dispensationis causæ concurrant.

Datum Romæ ex Æd. dictæ S. C. die et anno ut supra.”

Ex quo patet, quam difficilis sit S. Sedes in concessione hujus facultatis. Dispensatur scil. in impedimentis hujus et duorum sequentium Art. tantum “ob gravia scandala aliamve causam gravissimam vel plures causas graves concurrentes,” et difficiliter in impedimento hujus Art., quam in illis Art. 2 et 3.—Insuper juxta aliquos major aliqua difficultas habetur in dispensando ut vidua nubat fratri defuncti mariti, præsertim si ex hoc prolem habet, quam ut viduus ducat sororem suæ defunctæ uxoris. Feije n. 684.

ARTICULUS II.

“SUPER IMPEDIMENTO SECUNDI GRADUS CONSANGUINITATIS VEL AFFINITATIS ADMIXTI CUM PRIMO IN LINEA TRANSVERSALI (PRO SEXAGINTA CASIBUS).”¹

240.—Explicatio.

Secundi gradus . . . admixti cum primo in linea transversali.
Ex. gr. I.: in *consanguin.*: “Titius N. et Caja N. conjuncti

¹ Verba in parenthesi omittuntur in editione recenti.

sunt in primo et secundo consanguinitatis gradibus ex communi stipite et ex eo provenientes, quia Orator est patruus (*vel* avunculus) Oratricis” *vel* “quia Oratrix est amita (*vel* matertera) Oratoris.”

II. in *affin.*: “Petrus N. et Paulina N. in primo et secundo affinitatis in linea transversali gradibus se attingunt, ex eo provenientes, quod Orator prius uxorem habuerit defunctam Oratricis amitam (*vel* materteram)” *vel* “quod Oratrix prius virum habuerit defunctum Oratoris patrum (avunculum)” *vel* “quia Oratrix est matertera (amita) uxoris defunctæ Oratoris.”

Si vero affinitas orta sit ex copula *illicita et publice nota*, dicitur: “ex eo provenientes, quod Orator Oratricis amitam (materteram) adhuc viventem, (*vel* defunctam) carnaliter cognoverit,” *vel* “quod Oratrix ab Oratoris patruo (avunculo) adhuc superstite (*vel* defuncto) carnaliter cognita fuerit” *vel* “quod Orator Oratricis neptim adhuc superstitem (*vel* defunctam) carnaliter cognoverit.” Cfr. n. 118, ii.

ARTICULUS III.

“SUPER IMPEDIMENTO SECUNDI GRADUS CONSANGUINITATIS VEL AFFINITATIS IN LINEA TRANSVERSALI ÆQUALI (PRO CENTUM CASIBUS).”¹

241.—Explicatio.

Dicitur: *Secundi gradus consanguinitatis* seu inter filios duorum fratrum vel sororum: *vel affinitatis* seu inter filios duorum in primo lineæ transversalis gradu affinium.

Exempla. Petrus N. et Anna N. *consanguinei* sunt in gradu secundo lineæ transversalis æquali ex eo quod pater Oratoris fuerit patruus Oratricis . . . *affines* . . . ex eo, quod uxoris defunctæ pater fuerit patruus Oratricis. *In affinitate ex copula illicita et publica*: . . . ex eo quod Orator Oratricis consanguineam in secundo gradu æquali adhuc superstitem (*vel* defunctam) carnaliter cognoverit.

Facultas etiã applicari potest, si consanguinitas aut affinitas ex *duplici stipite* oriatur. (Cfr. n. 6.) Exemplum. Petrus

¹ Verba in parenthesi in ed. rec. omittuntur.

N. et Anna N. *consanguinei* sunt in gr. sec. lin. transvers. æq. ex duplici stipite eo, quod pater et mater Oratoris fuerint respective patruus et amita Oratricis . . . *affines* ex eo, quod uxor Oratoris defuncta fuerit Oratoris consobrina tum ex parte patris tum ex parte matris. *In affinitate ex copula illicita et publica* . . . eo, quod Orator carnaliter cognoverit Oratricis ex parte tum patris tum matris, adhuc superstitem (*vel* defunctam) consobrinam.

ARTICULUS IV.

“SUPER IMPEDIMENTO PUBLICO PRIMI GRADUS AFFINITATIS EX COPULA ILLICITA PROVENIENTIS IN LINEA SIVE COLLATERALI SIVE ETIAM RECTA (PRO TRIGINTA CASIBUS),¹ DUMMODO, SI DE LINEA RECTA AGATUR, NULLUM SUBSIT DUBIUM, QUOD CONJUX SIT PROLES AB ALTERO CONTRAHENTIUM GENITA.”

242.—Explicatio.

I. Hæc facultas explanationem habet ex dictis sub n. 215 iv. seq. et differt ab ea, quæ ibidem exposita fuit, quod in præsentī facultate agitur de impedimento publico primi gradus tantum: in facultate vero, de qua l. c. actum est, de impedimento occulto, non tantum primi, sed etiam secundi simplicis et mixti cum primo graduum.—Pro his, si sunt publici, adhibendus est Art. 2 et 3 (n. 240, 241.)

II. Dicitur: *Super impedimento publico primi gradus affinitatis ex copula ILLICITA . . . in linea . . . etiam recta.* Nam licet probabilius affinitas ex copula *licita* in primo gradu lineæ rectæ tantum de jure ecclesiastico matrimonium dirimat, Ecclesia tamen numquam in eo gradu lineæ rectæ dispensavit,² scil. ut matrimonium contrahi possit inter socerum et nurum [*father- and daughter-in-law*], socrum et generum [*mother- and son-in-law*], vitricum et privignum [*stepfather and step-daughter*], novercam et privignum [*stepmother and stepson*]. Matrimonia tamen inter hos, dum non baptizati fuerant, contracta non sunt dissolvenda.³

¹ Verba in parentesi nova ed. non continet.

² Bened. XIV. *de Syn. Dicec.* ix. c. 13, n. 4 et S. C. S. Off. 7 Junii 1874 ap. *Linz. Qu. Schr.* 1887, p. 1001.—Gasparri n. 703.

³ Gasparri n. 700.

At neque si hic primus gradus lineæ rectæ ex copula illicita est, Ecclesia nisi raro et pro pauperibus ex publica et urgentissima causa tantum dispensat; nec sufficit allegare infamiam mulieris ex copula propalata exurgentem et gravia scandala, nisi dispensetur, sed addi debet utrique Oratori etiam imminere vitæ periculum. Cum divitibus dispensatur ex causis, quæ sufficiunt pro secundo gradu consang.—Difficilius dispensatur, si complex in peccato adhuc vivit.—Si concubinaria conjunctio, ex qua affinitas orta est, putatur legitima, conditio apponitur prius adhibendi opportuna remedia, ne falso dispensatio existimetur data in primo gradu lineæ rectæ ex copula licita.¹

ARTICULI FINALES.

“INSUPER SANCTITAS SUA PRÆDICTO EPISCOPO FACULTATEM CONCESSIT IN OMNIBUS ET SINGULIS CASIBUS SUPERIUS EXPOSITIS ABSOLVENDI CONTRAHENTES, DUMMODO OPUS SIT, AB INCESTUS REATIBUS ET CENSURIS, IMPOSITA PRO MODO CULPARUM CONGRUA PŒNITENTIA SALUTARI, AC PROLEM TAM SUSCEPTAM QUAM SUSCIPIENDAM LEGITIMAM DECLARANDI.”

“VOLUIT AUTEM EADEM SANCTITAS SUA AC OMNINO PRÆCEPIT, UT PRÆDICTUS EPISCOPUS IISDEM FACULTATIBUS URGENTISSIMIS DUMTAXAT CONCURRENTIBUS CAUSIS ET GRATIS UTATUR, INJUNCTA TAMEN ALIQUA CONGRUA ELEEMOSYNA IN PIUM OPUS ARBITRIO IPSIUS EPISCOPI EROGANDA.”

“TANDEM SSMUS PATER EIDEM EPISCOPO POTESTATEM FECIT PRÆDICTAS FACULTATES SUBDELEGANDI SUO VICARIO GENERALI, QUOTIES A PROPRIA RESIDENTIA ABSIT VEL SIT LEGITIME IMPEDITUS² ATQUE DUOBUS VEL TRIBUS PRESBYTERIS SIBI BENEVISIS IN LOCIS REMOTIORIBUS PROPRIÆ DIOECESIS, PRO ALIQUO TAMEN NUMERO CASUUM URGENTIORUM, IN QUIBUS RECURSUS AD IPSUM HABERI NON POSSIT.”

243.—Explicatio.

Paragraphi satis intelliguntur ex dictis n. 119, ubi de legitimatione prolis; n. 172, ubi de facultatibus gratis exercendis;

¹ Gasparri n. 703.

² Ante 1894 dicebatur: “Suis Vicariis Generalibus, quoties ultra idem a propria residentia abesse debeat.”

n. 222, 226, ubi de absolutione incestus et censurarum; n. 227, ubi de imponenda pœnitentia; n. 229 et 230, ubi de Vicario Generali et de presbyteris in locis remotioribus; n. 231, ubi de numero casuum et recursu ad Episcopum; n. 235, ubi de eleemosyna.—In editionibus ante annum 1894 facultates hujus Formulæ in certo numero casuum concessæ fuerunt et ideo Vicario Gen. etiam numerus quidam tantum subdelegari potuit. In recenti vero editione concessio generalis fit et clausulæ finales nihil differunt ab illis Formulæ D. (n. 226–235), nisi in eo, quod facultates Formulæ E. *urgentissimis dumtaxat concurrentibus causis* adhibendæ sunt. Hoc vero non intelligendum est, ac si Episcopus his facultatibus uti tantum possit, quando causa ita urget, ut sine gravi incommodo ad S. Sedem recursus haberi nequeat.—Quid sub *urgentissima causa* intelligatur, quadamtenus erui potest ex Responso S. Congr. de Prop. Fide ad Vicarium Apost. Tongkini orientalis de 17 Apr. 1828. (*Coll. Prop.* n. 1478.)—Hic enim anno 1806 quæsivit: “Utrum dispensatio matrimonialis eis licite concedatur, quorum una tantum pars Sacramentorum capax est, non item altera?” et S. C. respondit: “Posse concedi hujusmodi dispensationes, *concurrente urgentissima causa* et remoto scandalo ac periculo perversionis.” (*Coll. Prop.* n. 1461.) Postmodum hic Vic. Ap. eidem S. Congni exposuit, in locis, in quibus Christifideles cum infidelibus permixti degant et pauci sint Christiani, iique regulariter cognationis vinculo inter se colligati, si viri propter opera superstitiosa ad Sacramenta non admittuntur, altera vero pars Sacramentorum capax est, et periculum perversionis remotum,—*inter gradus prohibitos dispensari concurrenti gravi causa, qualis est*: “si in illis locis pauci sint Christiani et hi fere omnes cognati, ut supra dictum est;—vel quando puella (forsan pauper et orphana) vigesimum quart. aut vigesimum quint. ætatis annum agens necdum ab ullo in uxorem petita est et frustrata illa occasione contrahendi cum consanguineo, forsan in posterum nullum alium, cui nubat, inveniet;—vel quando jam matrimonium contraxerunt, et ob susceptam prolem vel ob alias causas difficilis videtur eorum separatio; vel demum quia nisi cum consanguineis contrahant, timendum est, ne infidelibus copulentur, non sine gravi animarum suarum detrimento.” Quibus

expositis quæsivit: “An causæ superius relatæ, quæ hic regulariter reperiuntur, *urgentissimæ* reputari possint, quatenus una ex illis concurrente, dispensatio matrimonialis absque scrupulo concedi possit?” S. C. de Prop. Fide resp.: “Remittendum prudenti judicio ipsius Vicarii Apostolici in casibus particularibus”¹ addens præterea Decreta S. C. S. Off. de 5 et 12 Sept. 1736,² quorum priore resolutum fuit, salutem animarum illorum, qui in matrimonio contracto absque contumelia Creatoris vixerunt, præsertim si filios genuerint vel iisdem difficillimum sit ab infideli conjuge separari, causam gravem et sufficientem esse ad impertiendam dispensationem vi facultatum; in posteriori vero explicatur, quomodo verba: *ubi sunt plures infideles quam christiani* intelligenda sint, innuendo (ut videtur), causam primo loco allegatam pro *urgentissima* valere in locis tantum, in quibus plures sunt infideles quam Christiani.—Unde (præ cæteris) periculum defectionis a fide et matrimonii cum infideli constituere videtur causam *urgentissimam*, et animadvertit S. C. S. Off. 12 Jan. 1769 ad Vicar. Ap. Sutchuen.,³ “quod cum Missionarius habeat etiam facultatem dispensandi super impedimentis consanguinitatis et affinitatis, faciliorem se præbere debeat in hujusmodi dispensationibus concedendis, si hac ratione matrimonia inter catholicos jungi possunt, potius quam in dandis dispensationibus super disparitate cultus.”—Cfr. n. 239.

NOTA. a. Ut Episcopus facultatibus hujus Formulæ uti valeat, haud opus est dispensandum versari in ejus Diœcesi eo momento, quo dispensatur (n. 52).—b. Administratores Diœcesis hac Formulæ gaudent in Provincia Baltimorensi et Philadelphensi tantum (n. 171).

¹ *Coll. Miss.* n. 1016.

² L. c. n. 882 et 894.

³ *Coll. Miss.* n. 888 ad 1 et *Coll. Prop.* n. 1263.